

ПРЕС КЛИПИНГ

1. мај 2019.

НАСЛОВИ

Орбовић: Освајамо оно што је већ освојено(стр.3)

Бахати послодавци јачи од инспекција и судова(стр.4)

Жене понижене и на тржишту рада(стр.5)

НДБГ: Подршка синдикатима и Првوماјском протесту(стр.7)

Поводом Првог маја у Крушевцу програм, уранак и одлазак на протест у Београд(стр.8)

Првوماјска порука генералног секретара Европске конфедерације синдиката(стр.8)

Синдикати Први мај обележавају протестом у Београду(стр.9)

Међународни празник рада - 1. мај, а шта слави радничка класа Србије? (стр.10)

СИНДИКАЛЦИ: Заборавили смо на првوماјске протесте(стр.12)

СРЕЋАН ВАМ 1. МАЈ: Данас је празник рада, а славимо га нерадно! (стр.14)

Председник СССС Љубисав Орбовић поводом дана овог синдиката

Орбовић: Освајамо оно што је већ освојено

Председник СССС Љубисав Орбовић је поводом Дана СССС рекао да је синдикат данас у позицији да мора да осваја оно што је већ освојено и да отвара врата која су као резултат дугогодишње синдикалне борбе већ била отворена.

– Свих ових година смо се наслушали демагогије и празних прича или покушаја за заустављање неповољних трендова и нагледали покретања иницијатива које су давале недовољне резултате, али боља будућности никако да стигне. Уместо тога, млади и образовани све више напуштају земљу, зараде су изузетно ниске, а уз све то се наставља са притисцима на раднике, на њихова права и на синдикате, указао је Орбовић. Зато је поново позвао владу да „препозна и подржи наше захтеве који ће, уверен сам, допринети достојанству радника и благостању грађана“.

– Јер, више него икад потребна нам је јасна визија друштвеног развоја у којој значајан сегмент има социјална правда. Синдикат мора бити укључен у све фазе доношења стратегија, закона и прописа који регулишу област рада, почев од израде нацрта закона до контроле и спровођења усвојених мера у пракси. Заједничком акцијом свих нас можемо изаћи из зачараног круга и постати промотери нове визије, јер само заједничком активношћу можемо одбранити права радника и деловати у њиховом интересу.

Истакавши да „једино друштво у коме се снажно чује и уважава глас радника може да има будућност“, председник Орбовић је поручио Влади Србије да је СССС доказао је и доказује већ 116 година да је спреман на дијалог и договор, да је способан и квалификован да анализира и предлаже решења, те да није конзервативна, антиреформска, нереална и ретроградна институција.

– Управо зато очекујемо да ћете много више уважавати наше предлоге, слушати и имплементирати наше аргументе и решења. Наш предлог да се укину трајни казнени поени за оне који раније оду у пензију не могу угрозити ни буџет, ни инвестиције, нити будућност Србије. Али, могу да нашим колегама који одлазе у пензију омогуће достојанствену старост, а младим људима који долазе на њихово место пруже шансу да у својој земљи и за своју земљу раде. Нагласивши да је само здрав и одморан радник добар радник и да само задовољан може да пружи свој максимум, Орбовић је поручио послодавцима да слушају своје запослене и да им повећавају зараде, јер то значи и њихов већи профит.

– Поштујте три осмице, неопходно је да радник има 8 сати спавања и 8 сати слободног времена да би за 8 сати могао да постигне максималне резултате на радном месту. И дајте да потпишемо колективне уговоре, они, то пречесто понављамо, штите и раднике, али и вас послодавце.

– Хајде да заједно уредимо ову нашу Србију, јер другу немамо. И хајде да вратимо наше младе људе који су у потрази за бољим животом отишли из земље, закључио је Орбовић.

Црвени аларм за безбедност на раду

Према речима Орбовића, узалуд су накнадне активности, ако нам радници гину на градилиштима или оболевају од професионалних болести. „Само у прошлој години чак 53 радника су изгубила живот на радном месту. Црна хроника је настављена и у овој години, па је од почетка године смртно страдало још 12 радника, од тога пет на градилишту. Ова статистика није само упозорење да нешто ипак не ваља, то је црвени аларм да много тога одмах и драстично мора да се мења. То је била идеја водиља када смо тражили да ова година буде

проглашена годином безбедности и здравља на раду и, са задовољством истичем, да је наша иницијатива прихваћена“, казао је он.

Синдикални активисти и лидери у даје трпе тортуру и остају без посла, само зато што траже поштовање закона и уговора

Бахати послодавци јачи од инспекција и судова

Пише: Љиљана Буквић

Бившег председника синдиката фабрике камених агрегата Равнаја у Малом Зворнику Миленка Симића, пет пута је инспекција рада враћала на посао и сваки пут је поново добијао отказ.

Последњи пут то се десило 3. априла. Отказ је од директора фирме, коју је 2011. приватизовала компанија МБА Миљковић, добио у року од пет минута. Тако је било и претходна четири пута. О случају Симић Данас је писао у наставцима последњих година. Миленко Симић је као председник синдиката незаконито добио отказ, а након тога његова супруга Данка је месецима трпела мобинг, тортуру, дискриминацију јер је са места лаборанта пребачена најпре на место чистачице, да би у јесен 2017. завршила у каменолому фирме, да као једина жена ручно избацује камење док машине задужене за то стоје. Због тога је реаговала и међународна јавност, згрожени су били европски синдикати, а стигла је и потврда поверенице за родну равноправност да је Данка Симић заиста жртва дискриминације у Равнаји.

Уместо да послодавац реагује и исправи своје одлуке, Данка је прошле године у ово време остала без посла. Породица Симић је постала жртва синдикалне борбе, јер је основни разлог због ког су обоје на крају остали без било каквих примања, социјалног и здравственог осигурања тај што се Миленко побунио и затражио боља права за своје раднике. Нико није успео да га заштити.

Симићи своју борбу настављају, али се питају је ли правда достижна? Уосталом шта очекивати од појединца када послодавци у фирмама попут Равнаје не презају ни од чега и не базирају се ни на законе, ни на одлуке које доноси држава. Када им држава не може ништа, шта може један Миленко Симић?

Последњих неколико случајева враћа наду, синдикалца из редова оружара Драгана Илића послодавац је недавно вратио на посао. Али питање је да ли ће тамо и колико дуго остати. Пре неколико дана члан синдиката Слога на суду у Крушевцу добио је пресуду којом се његовом бившем послодавцу Трајалу налаже да га врате на посао. Ипак, лагани помаци напред и даље су далеко од довољног.

Пресудом на посао је својевремено враћен и синдикалац запослен у компанији ДИС, али сво мучење кроз које су ти људи пролазили да би доказали да су неправедно отпуштени огромно је. Многи нису спремни ни да пролазе кроз све то и не усуђује се да крену у борбу са послодавцима. Дижу руке, јер им ни синдикат нити било ко више није гарант да ће његова права као радника, али и као човека бити поштована.

Уље на ватру доливају и компаније које не дозвољавају синдикално организовање. А њих је доста у Србији. Један, звучан и драстичан пример је свакако јужнокорејска Јура. Од приче запослених да су им менаџери уместо одласка у тоалет „саветовали ношење пелена“ с пролећа 2016. до данас није се много променило.

У њиховој компанији, која има четири фабрике у нашој земљи, нема синдиката и не може да га буде. Једноставно не дозвољавају. Свако ко је и покушао да га оснује није успео у тој намери. Добио је отказ. Многе друге, углавном мање фирме страних инвеститора имају сличну праксу. И ту нема помака, што је невероватно.

Невероватно је да држава не може послодавца у Србији у 21. веку да натера да поштује закон и да послодавци не поштују законе државе у коју су дошли да раде и зарађују. Невероватно понекад изгледа и то колико синдикати нису довољно оштри у својој борби, што не покушавају чешће и више да се изборе и заштите права не само својих радника него свих радника у Србији.

Жене данас имају знатно више задужења и посла него мушкарци, али су и даље у неповољнијем положају

Жене понижене и на тржишту рада

Пише: Јелка Јовановић

Има један већ заборављени виц, кад млада снаша пита свекра шта ће јој бити обавезе у домаћинству, а он јој каже „ма, ништа, ‘ћери“.

„Ујутру ћеш устати у пола пет да положиш ватру и спремиш доручак, па ћеш да седнеш да се одмориш, онда ћеш да намириш стоку, па седнеш да се одмориш, па ћеш да опереш судове и приставиш ручак, па седнеш да се одмориш...“ И тако редом до вечери ред посла, ред предах.

Овај наизглед застарели виц страшно асоцира на стварност, не само сеоске жене, већ и градске, без обзира да ли је „само“ домаћица и мајка или има и каријеру, било као радно место без много амбиција, било успешну. Због тог двојства или тројства животног ангажовања, сва истраживања показују да жене данас имају знатно више задужења и посла него мушкарци, али су и даље у неповољнијем положају и у животу и на послу. То укључује и мање плате као најочитији показатељ, али и слабију проточност ка важним пословима, посебно руководећим местима, спорије напредовање у каријери, чак и у гранама које су већ традиционално „женске“. Напокон, према трендовима који су запажени последњих деценија, женска радна снага гравитира ка мање плаћеним областима, па су тако освојиле здравство, социјалну заштиту, просвету, новинарство. То су области које захтевају високу стручност и/или посвећеност, али не одбацују профит и зараде су мање од просека.

– Неједнакост жена и мушкараца је највише изражена у запошљавању, јер сви подаци показују да су жене мање запослене, зарађују у просеку 12 одсто мање од мушкараца и чешће су изложене дискриминацији и узнемиравању на радном месту – од постављања питања у вези са планирањем породице, преко сексуалног узнемиравања, до немогућности напредовања, прерасподеле на ниже радно место па чак и отказа након повратка са коришћења породилског или одсуства рада ради неге детета. Када на то додате мере штедње и забрану запошљавања у јавном сектору, у коме жене чине већину, добија се реална слика положаја жена на тржишту рада, каже за Данас повереница за заштиту равноправности Бранкица Јанковић.

То показују и налази анализе „Положај жена на тржишту рада“ (Фридрих Еберт Фондација), у којој се, између осталог, скреће пажња на, условно речено, родни избор занимања, а заправо подвојеност условљену полом. „Секторска сегрегација је видљива и када се посматра склоност за рад у појединим секторима као и заступљеност мушкараца и жена унутар сектора. Највише жена ради у сектору услуга (67,5 одсто укупно запослених жена), а знатно мање у пољопривреди (16,2 одсто) и индустрији (16,3 одсто). Доста мушкараца ради такође у услужном сектору, али у значајно мањем проценту (48,7 одсто), док их је у односу на жене знатно више у индустрији (30,8 одсто одсто) и нешто више у пољопривреди (20,5 одсто)“, наводе аутори студије.

Сегрегација је још видљивија унутар сектора, па су пољопривреда и индустрија мушки сектори, док је у услугама другачији распоред снага и жене су чиниле 51,8 одсто запослених, а мушкарци 48,2 одсто. Међутим, баш унутар тог сектора бележе се доминантно женске делатности: здравство (75,7 одсто жена), образовање (73,4 одсто) и финансијске услуге (63 одсто жена).

– Жене се и даље у великом броју опредељују за послове администрације, образовања, здравствене и социјалне заштите, трговине и услуга, где су плате ниже. Једно ново истраживање је показало да је на руководећим местима у Србији само 30 одсто жена, а исти је проценат жена које су покренуле сопствени посао и то опет у специфичним делатностима услуга, као што су салони лепоте, рачуноводство и књиговодство, спремање хране. Тамо где су веће зараде и где се доносе одлуке жене су у мањини, каже повереница.

Није згорег подсетити да је у последњем кварталу 2018, према подацима Републичког завода за статистику, стопа радне активности становништва старијег од 15 година била 54,4 одсто, при чему код мушкараца 62,4 одсто, а код жена 47,0 одсто. Једноставније речено, више мушкараца ради иако их је у укупном скору мање него жена. Које су, при томе, дуговечније и образованије. Структура запослених унутар занимања упућује на још једну изражену доминацију мушкараца: 70,6 одсто руководиоца је мушког рода.

Врло вероватно је та родна неуравнотеженост у подели одговорности и надлежности значајан узрок дискриминације на раду. Наиме, највећи број притужби које стижу повереници односи се управо на област рада и запошљавања, а више од половине притужби подносе жене.

– Притужбе не одражавају право стање, јер је много оних који због страха од губитка посла оклевају да нам се обрете, па чак некада и одустају од поступка. Дискриминација се често дешава у четири ока, без писаних трагова и сведока, или сведоци због сопствених страхова оклевају да својим исказима подрже подносиоце притужби. Ми радимо све што је у нашој надлежности јер су нека од сведочења која смо чули озбиљно забрињавајућа. Тако смо претходних година држали обуке за инспекторе рада које смо учили да пре свега разликују мобинг од дискриминације, имали низ састанака са представницима синдиката који су важан фактор у овој борби, јер управо они могу поднети притужбе у име појединаца који се често плаше. Наш рад ће свакако бити настављен, али забрињава толика количина страха и неразумевања за коришћење законских механизма и институција које су на располагању, каже Бранкица Јанковић за Данас.

Она има низ питања, почев од тога зашто је то тако и где се изгубе амбиције свих тих успешних ученица и студенткиња до дилеме да ли је ова пракса само наслеђе патријархата које спутава жене да остваре свој максимум у каријери или се ради о много практичнијим стварима.

– Неопходно је створити услове да жене које желе да раде и брину о породици имају одговарајућу подршку државе, што подразумева јаку заштиту права породиља и мајки, али и да постоји довољан број вртића са прилагођеним простором и радним временом за целодневни боравак деце, као и право запослених родитеља на скраћено или клизно радно време током одређеног периода, истиче повереница.

Но и та „ватрогасна“ решења указују и на непромењено стање на које често указује министарка за демографију Славица Ђукић Дејановић да је терет родитељства у највећој мери на жени, без обзира на то да ли ради или не.

На удару забране запошљавања

Повереница је, подсетимо, недавно Министарству за државну управу и локалну самоуправу упутила Иницијативу за измену Закона о одређивању максималног броја запослених у јавном сектору, која предвиђа укидање забране запошљавања јер та мера највише погађа жене, јер оне чине већину запослених у овом сектору. Додатни проблем, који може да утиче не само на каријеру, него и на животни ритам, јесте чињеница да су жене ангажоване по уговорима о привременим и повременим пословима у јавном сектору, практично, спречене да рађају пошто их неретко и држава као послодавац једноставно пушта низ воду, односно нема никакве гаранције да се после породилског боловања могу вратити на рад.

Мање плате

Анализа „Положај жена на тржишту рада“ показала је да су и у секторима у којима жене чине већину, мушкарци на боље плаћеним радним местима, па у сектору финансија зарађују 12,9

одсто више него жена, у здравству 12,6 одсто, у трговини 11,1 одсто, у образовању 5,5 одсто. Да је држава послодавац са мање слуха за родну равноправност показује и податак да су зараде жена у државном сектору ниже од зарада мушкараца за 12 одсто, у приватном за девет.

У Србији и региону временом је постао обичај да се тог дана у зору излази на Првомајски уранак.

НДБГ: Подршка синдикатима и Првомајском протесту

Иницијатива Не давимо Београд (НДБГ) подржава Првомајски протест у организацији Уједињених гранских синдиката „Независност“ и Савеза самосталних синдиката Србије који ће почети у среду 1. маја у 12 часова на тргу Николе Пашића у Београду.

Иницијатива Не давимо Београд сматра да назив протеста „Веће плате за опстанак и останак“ јасно предочава дилему грађана Србије, а то је борба за останак у својој земљи, за достојанствене зараде и достојанствен живот, насупрот садашњем пуком животарењу где се једва има и за најосновније потрепштине па чак и када смо запослени. Постојеће мале зараде, као и велика незапосленост нас нажалост терају на одлазак из земље. На то се сваке године определи све већи број грађана.

„Лоша економска политика власти читава се у огромној стопи незапослености, малим платама које су недовољне за достојанствен живот, и нажалост, у томе да преко 2,7 милиона становника живи у ризику од сиромаштва, а у апсолутном сиромаштву пола милиона грађана. Две трећине домаћинства у Србији једва састављају крај са крајем. Влада је суспендовала безбедност на раду, а услове рада учинила неиздрживим, претворивши тиме радно место у линију фронта. У току само прошле године 53 радника је погинуло на радном месту, што је својеврсни црни рекорд у протеклих десет година“, наводи се у саопштењу ове организације.

НДБГ истиче да лажна просечна зарада којом се дичи власт је димна завеса за њихову катастофалну економску и социјалну политику.

„Две трећине радника прима зараду која је мања од просечне, а 350.000 прима минималну зараду. Око 50.000 радника ни не прима зараду, а преко две трећине прима зараду са закашњењем. Половина запослених не може себи да приуштити минималну потрошачку корпу, а 86% запослених нема довољно за просечну потрошачку корпу. За жене је ситуација још тежа јер су у скоро свим секторима мање плаћене за свој рад“, додаје се у саопштењу.

Иницијатива Не давимо Београд сматра да би држава Србија, уместо што урушава цивилизацијске стандарде рада и новцем грађана Србије плаћа “масне” субвенције страним компанијама, требало да поштујући устав и своје законе, обезбеди услове да сваки наш грађанин може да има достојанствену зараду и достојанствене услове живота и рада. И да, то је могуће!

НДБГ позива све грађане да подрже Првомајски протест Уједињених гранских синдиката „Независност“ и Савеза самосталних синдиката Србије.

Поводом Првог маја у Крушевцу програм, уранак и одлазак на протест у Београд

Пише: Бета

Крушевачки Самостални синдикат вечерас, у сусрет Првом мају, организује традиционални програм на главном градском тргу, а сутра после ураника, синдикални активисти кренуће на протест у Београд.

Фото: Станислав Милојковић

„На протестни скуп у Београд кренуће педесетак синдикални активиста из Крушевца. Поласку претходи традиционални уранак на Багдали“, рекао је агенцији Бета председник међуопштинског Већа савеза Самосталних синдиката у Крушевцу Саша Нешић.

Ово веће наставља традицију обележавања Првог маја и организовањем програма који ће суграђане окупити вечерас на Тргу косовских јунака.

Програм почиње у 20 часова и 30 минута, наступиће бројни локални извођачи, а традиционални првомајски ватромет планиран је после 22 часа.

Првомајски уранак организује се на Багдали, брду недалеко од центра Крушевца, на коме су се 1896. године радници Крушевца први пут окупили да обележе Међународни празник рада.

Првомајска порука генералног секретара Европске конфедерације синдиката

Пише: Лука Визентини

Лука Визентини: За европске вредности солидарности и интеграције

Поштоване колеге, поштовани радници и синдикалци,

Првог маја славимо Празник рада, а то значи да славимо своју солидарност као синдикалци у свој својој различитости, ко год да смо. Али овај мај је значајан и због још једног разлога. Од 23. до 26. маја гласачи широм Европе излазе на биралишта да изаберу своје представнике у Европском парламенту за следећих пет година. Исход је од кључног значаја за свачију будућност и добробит.

Познато вам је, не само из медијских извештаја, него и из личног искуства на раду и из ваше околине, да последњих година ЕУ не испуњава своје обећање о бољем животу грађана. То је довело до распрострањеног скептицизма и озлојеђености код многих људи, а могу да разумем због чега.

Од кризе 2008. године, ЕУ, која се обавезала на друштвени напредак, подстицала је строге мере штедње које су повећале неједнакост, пољуљале животни стандард људи и способност синдиката за преговарање и предузимање мера синдикалне борбе за праведније односе. Неке владе држава ЕУ су тврдиле да могу постићи боље резултате – и стећи већу јавну подршку – бринући се о сопственим наводно „националним интересима“ и окрећући леђа ЕУ и европским вредностима солидарности и интеграције.

А неки гласачи су наведени да подрже популистичке странке које оптужују ЕУ за све наше постојеће проблеме.

Из нашег дугогодишњег искуства у Европи, познато нам је да националистичке странке које нуде једноставна решења – често се обрушавајући на осетљиве групе људи и оптужујући их – само доводе до сукоба и штете по друштво. Национализам и ксенофобија не пружају никакво решење за глобалне проблеме, као што су климатске промене, моћ мултинационалних компанија, загађење, сајбер криминал и тероризам. Налазимо се на опасној раскрсници.

Зато апелујем на све синдикалне чланове да искористе свој глас у мају да изаберу кандидате који ће се залагати за демократију, подржати наше захтеве и напорно радити на остварењу праведније Европе за све: младе и старе, жене и мушкарце, запослене и незапослене, без обзира на њихово етничко порекло.

ЕУ се суочава са двоструком ванредном ситуацијом: не само са претњом по демократију коју представљају национализам и екстремизам, него и са социјалним изазовима који укључују незапосленост, прекаријат, сиротињске зараде и смањење виталних услуга. Дигитализација и глобализација трансформишу, а некада и уништавају радна места у Европи. Обиман доказни материјал показује да се глобална клима креће у опасном смеру.

Ако желимо да сачувамо радна места и истовремено заштитимо своју животну средину, заједнице и живот, потребна нам је тзв. „праведна транзиција“ која радницима гарантује нове квалификације примерене зеленијој и дигиталнијој привреди. За сва та питања потребна су политичка решења која у први план стављају људе.

У мају ћемо одржати Конгрес ЕКС у Бечу, са делегатима из целе Европе, с циљем да се одобри програм тешких синдикалних мера и захтева у име радних људи. Вође ЕУ су направиле мноштво грешака од почетка економске кризе 2008. године, мада нису били криви за настанак кризе. Али сада имамо шансе да утичемо на оно што ће се догађати наредних пет година. Имамо избор, и то најзначајнији.

Можемо изабрати екстремисте који ће ући у Европски парламент са циљем да уруше и подрију европску солидарност (а за то ћемо их плаћати ми, порески обвезници). Или можемо гласати за кандидате који подржавају демократију, слободу и социјални напредак. Избор је на вама.

У мају зато кажемо: Гласајте за демократију и социјалну правду! Гласајте за праведнију Европу за раднике! Гласајте против екстремизма, нетолеранције и мржње!

Европски стуб социјалних права

Као синдикати, борили смо се на европском нивоу за заштиту ваших интереса као радника, и у томе смо имали извесног успеха. „Европски стуб социјалних права“ може звучати бирократски, али он је довео до низа правних промена које ће уговоре о раду учинити безбеднијим, помоћи породицама да ускладе посао и породични живот и заштите раднике који се крећу између држава чланица ЕУ тиме што им се гарантује једнака зарада и радни услови за једнак рад. Знам, то је тек почетак, тако да су нам преко потребни представници у Европском парламенту који ће желети да учине много више.

Синдикати Први мај обележавају протестом у Београду

аутор: САизвор: Бета

Савез самосталних синдиката Србије и Уједињени грански синдикати "Независност" и ове године ће обележити Међународни празник рада Први мај, протестом у центру Београда.

"Две репрезентативне синдикалне централе хоће да се и са овог места, чује наш глас за бољи и правичнији свет, за одбрану права радника, за веће плате, за више радних места, за останак и перспективу младих...", наводи се у саопштењу та два репрезентативна синдиката.

Парола синдиката за овогодишњи првомајски протест је "Веће плате - за опстанак и останак".

Скуп ће 1. маја почети у 12 часова на Тргу Николе Пашића, одакле ће бити организована шетња до споменика Димитрију Туцовићу на Славији.

Међународни празник рада - 1. мај, а шта слави радничка класа Србије?

Међународни празник рада, 1. мај биће обележен данас традиционалним окупљањем синдиката, шетњом, и полагањем венаца на споменик Димитрију Туцовићу, а представници синдикалних организација и социолози поручују да радници у Србији сваки 1. мај дочекују у све тежим условима, суочени са све већим губитком радних права, о чему се све мање говори у друштву.

Савез самосталних синдиката Србије и Уједињени грански синдикати "Независност" најавили су да ће и ове године, традиционално, обележити Међународни празник рада протестом у центру Београда и шетњом до споменика Димитрију Туцовићу, на Славији, као и читањем првомајског прогласа. Парола овогодишњег протеста је "Веће плате - за опстанак и останак".

Председник Савеза самосталних синдиката Србије (СССС) Љубисав Орбовић каже да ће синдикати сутра указати почаст радницима који су далеке 1886. у Чикагу штрајком и протестима почели да се боре за осмочасовно радно време, чувене "три осмице", али и скренути пажњу на актуелне проблеме.

"Нажалост, у тешким смо проблемима, плате су нам релативно ниске, иако је било помака и повећања зарада, због основице која је ниска тешко ћемо достићи нормалне стандарде и просек. Минимална зарада у Србији је и даље испод минималне потрошачке корпе за 20 одсто, а просечна зарада за 40 одсто нижа од просечне потрошачке корпе, што говори у ком стању се налазимо", рекао је Орбовић за Тањуг.

Орбовић каже да у Србији пола милиона грађана прима плату у висини минималне потрошачке корпе.

Говорећи о условима у којим радници раде саговорник Тањуга је подсећа да је прошле године на радном месту настрадало чак 53 радника а од почетка ове 12, што по његовом мишљењу говори о томе колико се посвећује пажња условима у којима радници раде.

Орбовић каже да синдикати настоје да истрају у борби за радничка права и указује на чињеницу да треба да се изборе и са чињеницом да су сада и они на неки начин "нападнути".

"Сада да би неко био председник синдиката у некој фирми потребна је велика храброст. Многи синдикални лидери великих колектива добили су отказе, иако их сада, полако после спорова враћамо на радна места", каже Орбовић.

Он такође истиче да је тема радничких права сада потпуно у другом плану и да млади изморени гледајући претходне генерације, одлазе да раде за веће плате у иностранство.

И председница Асоцијације слободних и независних синдиката (АСНС) Ранка Савић каже да се већ деценијама Међународни Празник рада у Србији дочекује са констатацијама да положај

радника у Србији није добар и тврди да у "новијој историји положај радника у погледу права никад није било гори"

"Релаксирана је могућност отказа, радници живе у непрекидном страху од отказа, а кад имате радну снагу која је уплашена, њој је лако манипулисати и послодавци то користе", каже Савић за Тањуг.

Она наводи да је проблематично то што се прековремени рад не плаћа, већ спорадично за то добијају слободни дани које опет радници не могу увек да користе јер су потребни послодавцу. У Србији је минимална зарада једна од најнижих у региону, истиче.

"Дефинитивно ни на овај 1. мај не можемо да будемо задовољни што се тиче права радника, а ни радом синдиката", истиче Савић и додаје да је синдикална сцена у Србији расцепкана, несложна и радници се оправдано љуте на синдикате.

Савић каже да су радници у Србији генерално незадовољни својим положајем, али се не буне јер се "боје да не изгубе парче хлеба", те да све више наших грађана одлази у иностранство у потрази за плаћенијим пословима и да је у 2017. 100.000 њих отишло у земље ЕУ и широм света да ради.

Проблем је, како каже, и перцепција која влада о томе да је српски радник добар, али је јефтина радна снага.

"Синдикати морају да устану против те перцепције и да не пристајемо да радимо за 250 или 300 евра, то је нецивизацијски у 21. веку", рекла је Ранка Савић.

Социолог Нада Новаковић, научни сарадник Института друштвених наука, каже да радници сваки нови Први мај дочекују у све тежим условима, са све већим губитком радних права, што је последица класних односа, системске супростављености капиталиста и најамних радника.

Она каже да је радничка класа у последњих 30 година историјски деградирана и толико обесправљена да не представља никакву друштвену претњу по интересе настале капиталистичке класе.

"Обесправљена, експлоатисана, размрвљена и осиромашена радничка класа Србије нема шта да слави Првога маја. То је празник који подсећа на времена када су радници имали далеко важнију улогу у друштву, радили и живели у бољим и условима достојног човека, а нису страховали за посао, зараду и голи опстанак себе и породице", каже Новаковић.

Додаје и да "таква каква је, представља лак плен манипулисања и утицаја капиталиста и њихових удружења. Да им се озбиљно одупре или супростави нема сопствених и јаких синдикалних и политичких организација", каже Новаковић и додаје да је тема радних права и њихове заштите у Србији сасвим скрајнута на маргине друштва.

Она оцењује да већина радника Србије ради у условима у каквим су радили радници западне Европе почетком и средином 19. века.

Зараде радника у Србији су, према међународним статистикама, далеко испод зарада у већини земаља у региону, каже Новаковић.

"Данашњим радницима Србије највише недостају посао, сигурност, зарада, право на доступно образовање и лечење, да би могли достојанствено радити и живети. Анализом радног законодавства и свакодневне праксе, радници у Србији су класа којој не припадају ова људска права, већ су резервисани за припаднике капиталистичке класе", каже Новаковић.

Закључује да првомајски празници и слава поводом њега само прикривају стварне односе моћи између обесправљене и размрвљене радничке и моћне капиталистичке класе.

СИНДИКАЛЦИ: Заборавили смо на првомајске протесте

Аутор: јуГмедиа

Самостални синдикат за Јабланички округ са седиштем у Лесковцу издао је данас Првомајски проглас у коме се први пут после две деценије подсећа због чега се заиста обележава тај дан, наглашава да би тог дана требало да се побуне радници због све видљивијег израбљивања и гушења синдикалних права, те критикује власт због смањења пензија и плата и преживљања на ивици беде, питањем-докле?

Проглас преносимо у целости.

ПОШТОВАНЕ КОЛЕГИНИЦЕ И КОЛЕГЕ – СИНДИКАЛНИ САБОРЦИ

Након стодвадесетдвогодишње борбе за остварење радничких-синдикалних права, са пуно одговорности, још једном кажемо: „На југу ништа ново“!

Првомајске уранке лагано прекрива прашина заорава. Времешни заборављају а долазеће генерације све мање знају због чега се Први мај стварно обележава. Протестне шетње, на којима радништво истиче своје захтеве, све су ређе...

А Први мај, за Међународни празник рада одређен је као симбол међународне солидарности радничке класе у борби против капиталистичке експлоатације, на Првом конгресу Друге интернационале, далеке 1889. године. Одабран је у знак сећања на борбу и жртве радника у демонстрацијама на Тргу Хејмаркет у Чикагу, одржаним 4. маја 1886. након великих протеста у којима је у пар дана раније, учествовало више стотина хиљада запослених а обесправљених радника широм Америке.

Од тада, синдикати широм света, сваког првог маја, организују окупљања, протесте, демонстрације на којима, поред сећања на жртве Хејмаркета, траже веће дневнице, виши ниво социјалне заштите, хуманије услове рада... траже право на достојанствен живот од властитог рада.

Недуго за Хејмаркетом, на месту на коме се данас налази спомен плоча у Спомен парку на Хисару, организоване су прве радничке демонстрације и протести. Те 1897. године, лесковачко радништво, својом жртвом, утемељава синдикалну борбу за бољи и достојанственији положај запослених, зараде од којих може и да се живи а не само преживљава.

Данас, 122 године касније, мало се тога променило... „На југу ништа ново...“

Генератори развоја, фабрике и већина предузећа која су то била – уташена су.

На хиљаде радних места – нестала су.

Закон о раду упркос противљењу синдиката и радника – донет је и више пута промењен, наравно увек на уштрб радништва.

Закон о ПИО, по хитном поступку и без консултација са социјалним партнерима – усвојен је. Уведен је институт трајног смањења пензија због недостајућих година живота, без обзира на постојећу пуну дужину радног стажа...

Пензије, упркос томе што су једва довољне за преживљавање – смањене су. онда делимично повећане, али још увек недовољне за нормалан и достојанствен живот оних који су целог живота – радног стажа издвајали за те исте пензије..

Плате – такође...

Остајемо без радничке класе, али и без многих права која смо као и остали европски радници деценијама имали. Све је више оних који одлазе, одлазе буквално трбухом за крухом, а као квалитетни и образовани радници радо су виђени свуда у окружењу.

Тоне у заборав сазнање, како је то кад сваког месеца примиш плату од које можеш да издржаваш породицу, пођеш на одмор, школујеш децу... заборављамо лагано шта значи право на достојанствен живот и рад – рад који се обавља у прихватљивим условима, на нешкодљив начин, у пријатном амбијенту и уз нужно поштовање личног, моралног и професионалног интегритета запосленог при чему запослени и чланови његове породице могу пристојно да живе од месечних примања, остварених по основу резултата рада. Достојанствен рад, где се у процесу рада подједнако води рачуна како о интересима послодавца, тако и о интересима запосленог.

Све ово, требало би да представља основни задатак партнера у социјалном дијалогу – а њега нема... „На југу ништа ново“...

И, уместо да 122. године после првих протеста уживамо у тековинама вековне синдикалне борбе, уместо да се приближавамо европским стандардима и правима запослених, уместо да неоптерећено пружамо максимум на раду и уживамо у резултатима свог рада, ми смо и даље, као више од века пре, забринути за своју егзистенцију, чак и ако имамо срећу да радимо...

Уместо да са социјалним партнерима размишљамо о колективним уговорима, који су у интересу свих учесника социјалног дијалога и представљају резултат рада социјално одговорних партнера, свакодневно смо суочени са неизвесношћу свих запослених, несигурношћу радних места, претњама још ригиднијим законом о раду, отказима, запошљавањем преко агенција, смањењем плата... Синдикати, истински борци за права радника се оптужују да траже прекомерна права, а у антисиндикалном налету захтева се чак и да напусте друштвену сцену.

ДОКЛЕ?

Уместо комуникације међу социјално одговорним партнерима социјалног дијалога, свакодневно смо засипани стотинама пута препричаним фразама. О потреби да будемо стрпљиви, о нужности да радници морају да изнесу терет кризе на својим плећима – само радници! Фразама о насушној потреби послодавца да раде шта им је воља, да буду господари судбине радника, да лакше отпуштање радника и беспримерно смањивање радничких права води у просперитет друштва... Фразама да су право на одмор, надокнаде и увећања зарада, трошкови исхране и одмора... све оно што чини достојанствени рад, кочница развоју, инвестицијама и доласку страних инвестиција и партнера. А њих нема па нема... било са смањеним или са несмањеним правима запослених. А ми више нећемо и немамо права да будемо јефтина радна снага за новодошле послодавце из белог света...

Наша снага коју црпемо из бројност и наше уверење да су нам захтеви оправдани, али и заједнички циљ – развијена Србија задовољних грађана, Србија у којој се поштују права, закони, стандарди и истинске вредности, у којој се живи од сопственог рада, у којој сви имају право на рад, а не само на беду и глад, Србија у којој млади имају светлу будућност, а старији мирну старост... Србија у којој нема страха и неизвесности од сваког новог дана, дају нам право да будимо гласнији и одлучнији у борби за бољи и правичнији свет.

Зато, будимо солидарни и јединствени у борби за бољу будућност јер је само тако можемо изборити.

ЖИВЕО ПРВИ МАЈ МЕЂУНАРОДНИ ПРАЗНИК РАДА И РАДНИК

Председник Већа,
Иван Јовановић

СРЕЋАН ВАМ 1. МАЈ: Данас је празник рада, а слаavimo га нерадно!

БЕОГРАД - Међународни празник рада, 1. мај, биће обележен данас традиционалним окупљањем синдиката, шетњом и полагањем венаца на споменик Димитрију Туцовићу на београдској Славији, а представници синдикалних организација и социолози поручују да радници у Србији сваки 1. мај дочекују у све тежим условима, суочени са све већим губитком радних права, а о чему се све мање говори у друштву.

Савез самосталних синдиката Србије и Уједињени грански синдикати Независност најавили су да ће и ове године, традиционално, обележити Међународни празник рада протестом у центру Београда и шетњом до споменика Димитрију Туцовићу, као и читањем првомајског прогласа. Парола овогодишњег протеста је "Веће плате - за опстанак и останак".

Председник Савеза самосталних синдиката Србије (СССС) Љубисав Орбовић каже да ће синдикати указати почаст радницима који су далеке 1886. у Чикагу штрајком и протестима почели да се боре за осмочасовно радно време, чувене "три осмице", али и скренути пажњу на актуелне проблеме.

"Нажалост, у тешким смо проблемима, плате су нам релативно ниске, иако је било помака и повећања зарада, због ниске основице тешко ћемо достићи нормалне стандарде и просек. Минимална зарада у Србији је и даље испод минималне потрошачке корпе за 20 одсто, а просечна зарада за 40 одсто нижа од просечне потрошачке корпе, што говори у ком стању се налазимо", рекао је Орбовић.

Навео је да у Србији пола милиона грађана прима плату у висини минималне потрошачке корпе.

Говорећи о условима у којим радници раде саговорник Тањуга подсећа да је прошле године на радном месту настрадало чак 53 радника, а од почетка ове 12, што по његовом мишљењу говори о томе колико се посвећује пажња условима у којима радници раде.

Орбовић каже да синдикати настоје да истрају у борби за радничка права и указује на чињеницу да треба да се изборе и са чињеницом да су сада и они на неки начин "нападнути".

"Сада да би неко био председник синдиката у некој фирми потребна је велика храброст. Многи синдикални лидери великих колектива добили су отказе, иако их сада, полако после спорова враћамо на радна места", каже Орбовић.

Он такође истиче да је тема радничких права сада потпуно у другом плану и да млади, изморени гледајући претходне генерације, одлазе да раде за веће плате у иностранство.

И председница Асоцијације слободних и независних синдиката (АСНС) Ранка Савић каже да се већ деценијама Међународни дан рада у Србији дочекује с констатацијама да положај радника у Србији није добар и тврди да у "новијој историји положај радника у погледу права никад није било гори" "Релаксирана је могућност отказа, радници живе у непрекидном страху од отказа, а

кад имате радну снагу која је уплашена, њом је лако манипулисати и послодавци то користе", каже Савићева.

Она наводи да је проблематично то што се прековремени рад не плаћа, већ спорадично за то добијају слободни дани које опет радници не могу увек да користе јер су потребни послодавцу.

У Србији је минимална зарада једна од најнижих у региону, истиче Ранка Савић.

"Дефинитивно ни на овај 1. мај не можемо да будемо задовољни што се тиче права радника, а ни радом синдиката", оценила је и додала да је синдикална сцена у Србији расцепкана, несложна и радници се оправдано љуте на синдикате.

Савићева каже да су радници у Србији генерално незадовољни својим положајем, али се не буне, јер се "боје да не изгубе парче хлеба", те да све више наших грађана одлази у иностранство у потрази за плаћенијим пословима и да је у 2017. 100.000 њих отишло у земље ЕУ и широм света да ради.

Проблем је, како каже, и перцепција која влада о томе да је српски радник добар, али је јефтина радна снага.

"Синдикати морају да устану против те перцепције и да не пристајемо да радимо за 250 или 300 евра, то је нецивизацијски у 21. веку", рекла је Ранка Савић.

Социолошкиња Нада Новаковић, научна сарадница Института друштвених наука, каже да радници сваки нови Први мај дочекују у све тежим условима, са све већим губитком радних права, што је последица класних односа, системске супростављености капиталиста и најамних радника.

Она каже да је радничка класа у последњих 30 година историјски деградирана и толико обесправљена да не представља никакву друштвену претњу по интересе настале капиталистичке класе.

"Обесправљена, експлоатисана, размрвљена и осиромашена радничка класа Србије нема шта да слави Првога маја. То је празник који подсећа на времена када су радници имали далеко важнију улогу у друштву, радили и живели у бољим и условима достојног човека, а нису страховали за посао, зараду и голи опстанак себе и породице", каже Новаковић.

Истиче и да "таква каква је, представља лак плен манипулисања и утицаја капиталиста и њихових удружења. Да им се озбиљно одупре или супростави нема сопствених и јаких синдикалних и политичких организација", каже Новаковићева и додаје да је тема радних права и њихове заштите у Србији сасвим скрајнута на маргине друштва.

Она оцењује да већина радника Србије ради у условима у каквим су радили радници западне Европе почетком и средином 19. века.

Зараде радника у Србији су, према међународним статистикама, далеко испод зарада у већини земаља у региону, каже Новаковић.

"Данашњим радницима Србије највише недостају посао, сигурност, зарада, право на доступно образовање и лечење, да би могли достојанствено радити и живети. Анализом радног законодавства и свакодневне праксе, радници у Србији су класа којој не припадају ова људска права, већ су резервисани за припаднике капиталистичке класе", каже Новаковић.

Закључује да првомајски празници и славља поводом њега само прикривају стварне односе моћи између обесправљене и размрвљене радничке и моћне капиталистичке класе.

(Курир.рс/Танјуг)